

Woord vooraf

In een liber amicorum voor Pascal De Decker, hoogleraar aan de Faculteit Architectuur van de KU Leuven, hoort geen lang woord vooraf. Mocht Pascal dit boek zelf aan ons, de editors, willen aanbevelen, zou zijn mailtje er hopelijk als volgt uitzien.

Van: Pascal De Decker
Verzonden: donderdag 23 november 2023
Aan: Hans Leinfelder; Isabelle Pannecoucke; Willemien Van Damme; Jana Verstraete
Onderwerp: liber amicorum PDD

Hans, Isabelle, Willemien, Jana,

Interessant boek... lezen!

P

Pascals communicatie en persoonlijkheid zijn inderdaad rechttoe rechtaan, zonder franjes: what you see is what you get. Tegelijkertijd hebben we echter, voor de zoveelste keer, bij het samenstellen van dit boek kunnen vaststellen dat Pascals bijdrage aan het maatschappelijke debat over wonen, de relatie tussen wonen en ruimte, en ruimtelijk beleid allesbehalve beperkt is geweest. Dit werd bovendien ook heel helder toen we bekende en minder bekende, oudere en jongere vakgenoten contacteerden met de vraag om iets bij te dragen tot dit boek. Het enthousiasme

over en vooral de erkentelijkheid voor Pascals maatschappelijke betekenis als onderzoeker, promotor, lesgever, spreker en debater waren groot.

In dit boek verzamelden we uiteindelijk zeventien bijdragen van vierentwintig auteurs. We lieten deze auteurs heel wat vrijheid, zowel inhoudelijk als vormelijk. Hiermee maakten we het onszelf niet gemakkelijk om samenhang te zoeken in de verscheidenheid. Ons gepuzzel en onze discussies resulteerden uiteindelijk in twee grote en één kleiner deel. Hierbij alvast ook onze welgemeende excuses aan die auteurs die vinden dat hun bijdrage niet helemaal juist is gepositioneerd.

Een van Pascals boutades is: "Niemand kan niet wonen", een ware West-Vlaamse dubbele negatie. Het eerste deel van het boek bundelt dan ook bijdragen die uitgaan van het recht op wonen. Een aantal auteurs proberen vanuit verschillende invalshoeken te omschrijven wat dit recht op wonen zou kunnen omvatten en hoe dit recht voor heel wat groepen in de samenleving onder druk staat. Andere auteurs illustreren binnen dit deel hoe actoren op uiteenlopende manieren trachten om te gaan met de druk op het recht op wonen... en werken.

Pascal legde, als ruimtelijk planner, steeds heel nadrukkelijk de link tussen wonen en ruimte. Hoe drukt wonen zich uit in de ruimte, hoe bepaalt de ruimte waar en hoe mensen wonen? Pascal benadrukte steeds hoe de 'ruimtelijke onderlaag' in beleid en onderzoek vergeten wordt. De auteurs gaan in de eerste bijdragen van het tweede deel daarom in op de uiteenlopende vormen van de ruimtelijke onderlaag. Enkelen bespreken de mentale verbeelding, anderen beschrijven verschillende fysieke vormen. De mentale en fysieke verschillen in de ruimtelijke onderlaag bepalen de mogelijkheden van mensen om er te wonen en te leven. De daaropvolgende bijdragen gaan hier dieper op in.

Het kleinere derde deel refereert aan Pascals blijvende fascinatie – en vaak ook frustratie – over het ruimtelijk beleid. Net als elke ruimtelijke planner is hij de ene dag overtuigd dat de samenleving moet worden aangestuurd, de andere dag twijfelt hij aan het naïeve geloof in de maakbaarheid van die samenleving. De drie auteurs in dit deel doen in hun bijdragen net hetzelfde.

We hopen dat de lezer van dit liber amicorum de bijdragen kan smaken. Wij hebben in ieder geval veel gelezen, geleerd en genoten.

Tot slot... de foto op de cover van het boek en de foto's tussen de verschillende boekdelen zijn van de hand van Pascal. Verschillende ervan kregen reeds hun plaats op de kaft van het Vlaams-Nederlandse tijdschrift *Ruimte & Maatschappij* (fka *Planologisch Nieuws en Ruimte & Planning*) dat onder de hoofdredactie van Pascal decennia het hoofd boven water heeft gehouden.

Van: Hans Leinfelder; Isabelle Pannecoucke; Willemien Van Damme; Jana Verstraete
Verzonden: donderdag 23 november 2023
Aan: Pascal De Decker
Onderwerp: RE: liber amicorum PDD

Dag Pascal,
Knappe foto's... en merci voor alles,
Hans, Isabelle, Willemien en Jana
